

Soạn văn bài: Ôn tập văn miêu tả

ÔN TẬP VĂN MIÊU TẢ

1. Nhận xét về nghệ thuật miêu tả trong đoạn văn sau:

Sau trận bão, chân trời, ngấn bể sạch như tấm kính lau hết mây hết bụi. Mặt trời nhú lên dần dần, rồi lên cho kì hết. Tròn trĩnh phúc hậu như lòng đỏ một quả trứng thiên nhiên đầy đặn. Quả trứng hồng hào thăm thẳm và đường bệ đặt lên một mâm bạc đường kính mâm rộng bằng cả một cái chân trời màu ngọc trai nước biển ửng hồng. Y như một mâm lễ phẩm tiến ra từ trong bình minh để mừng cho sự trường thọ của tất cả những người chài lưới trên muôn thủa biển Đông.

(Nguyễn Tuân)

Gợi ý:

- Đánh giá về nghệ thuật miêu tả, cần bám vào một số điểm: Chi tiết, hình ảnh được miêu tả trong đoạn văn có tiêu biểu, có lột tả được linh hồn của sự vật không? Các chi tiết, hình ảnh ấy được miêu tả theo trình tự nào? Người viết đã quan sát, tưởng tượng, liên tưởng, so sánh như thế nào? Ngôn ngữ diễn đạt có tinh tế, sắc sảo không? Tình cảm, cảm xúc của người viết bộc lộ về cái được bộc lộ qua đoạn văn miêu tả đó như thế nào?

- Trong đoạn văn, Nguyễn Tuân đã thể hiện sự đặc sắc, độc đáo trong miêu tả ra sao? (tất cả các hình ảnh miêu tả đã được tác giả thể hiện hết sức độc đáo, cho thấy một khả năng quan sát tinh tế, sức liên tưởng phong phú và trình độ sử dụng ngôn ngữ điêu luyện.)

2. Nếu tả quang cảnh đầm sen đang mùa hoa nở, em sẽ lập dàn ý cho bài văn ấy như thế nào?

Gợi ý:

- Mở bài: Giới thiệu về cảnh sẽ tả.

- Thân bài: suy nghĩ để quyết định xem sẽ chọn hình ảnh, hương vị, màu sắc,... như thế nào để làm nổi bật được vẻ đẹp của đầm sen mùa hoa nở? Em sẽ lựa chọn thứ tự miêu tả ra sao? Chỗ nào cần dừng lại để nhấn mạnh lâu hơn?

- Kết bài: Cảnh đầm sen vào mùa hoa nở để lại trong em ấn tượng và cảm xúc gì?

3. Nếu miêu tả một em bé ngây thơ, bụ bẫm đang tập đi, tập nói thì em sẽ lựa chọn những hình ảnh và chi tiết tiêu biểu, đặc sắc nào? Em sẽ miêu tả theo thứ tự nào?

Gợi ý: Đây là bài tập rèn cho các em kĩ năng lựa chọn và sắp xếp các chi tiết, hình ảnh khi miêu tả con người đang hoạt động. Cần xác định rõ đối tượng miêu tả: em bé đang tập đi, tập nói. Chú ý miêu tả theo trình tự: đặc điểm về ngoại hình của em bé à hình ảnh em bé tập đi à hình ảnh em bé tập nói (giọng nói, miệng, nét mặt,...).

4. Tìm trong hai bài văn Bài học đường đời đầu tiên và Buổi học cuối cùng mỗi bài một đoạn văn miêu tả, một đoạn văn tự sự.

Gợi ý: Nhớ lại đặc điểm của văn tự sự, phân biệt với đặc điểm của văn miêu tả để xác

định cho chính xác. Trong một đoạn văn có sự kết hợp cả tự sự và miêu tả thì căn cứ vào đặc điểm nổi bật của đoạn (chủ yếu là tự sự hay miêu tả?) để định loại. Là tự sự thì người viết tập trung chủ yếu vào kể sự việc, diễn biến, kết quả của nó. Là miêu tả thì người viết làm nổi bật hình ảnh của người hoặc cảnh.

5. Nhận xét về việc dùng các hình ảnh so sánh trong miêu tả ở hai bài văn trên.

Gợi ý: Chú ý các hình ảnh so sánh đặc sắc, giàu sức gợi tả: "Những ngọn cỏ gãy rạp, y như có nhát dao vừa lia qua.", "Hai cái răng đen nhánh lúc nào cũng nhai ngoàm ngoạp như hai lưỡi liềm máy làm việc.", "Cái chàng Đé Choắt, người gầy gò và dài lêu nghêu như một gã nghiện thuốc phiện. Đã thanh niên rồi mà cánh chỉ ngắn cùn đến giữa lưng, hở cả mạng sườn như người cởi trần mặc áo gi-lê."; "...Pháp, An-dát, Pháp, An-dát. Những tờ mẫu treo trước bàn học trông như những lá cờ nhỏ bay phấp phới khắp xung quanh lớp.", "...tôi thấy thầy Ha-men đứng lặng im trên bục và dăm dăm nhìn những đồ vật quanh mình như muốn mang theo trong ánh mắt toàn bộ ngôi trường nhỏ bé của thầy..."